

PÄÄTÖS

Nro 211/2016/2

Dnro ESAVI/10170/2015

Annettu julkipanon jälkeen
26.10.2016

ASIA Tierummun rakentaminen Melkkaanojaan ja poikkeus luonnontilaisen noron vaarantamiskiellosta sekä valmistelulupa, Hollola

HAKIJA Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on 9.12.2015 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lupaa tierummun rakentamiseen Melkkaanojaan ja poikkeamista luonnontilaisen noron vaarantamiskiellosta 4.9.2015 päivätyn suunnitelman mukaisesti sekä lupaa ryhtyä hanketta valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista Hollolan kunnassa.

POIKKEUKSEN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §, 3 luvun 2 § ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

MERKINTÄ

Hakija on saattanut Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille samanlaisesti 12 Lahden eteläisen kehätien rakentamiseen liittyvää vesilain mukaista lupahakemusta. Hakemukset ovat seuraavat:

- dnro ESAVI/10170/2015, Tierummun rakentaminen Melkkaanojaan ja poikkeus luonnontilaisen noron vaarantamiskiellosta sekä valmistelulupa, Hollola
- dnro ESAVI/10171/2015, Luhdanjoen sillan S9b rakentaminen sekä valmistelulupa, Hollola ja Lahti
- dnro ESAVI/10172/2015, Putkisillan rakentaminen Koivusillanjoen yli ja poikkeus luonnontilaisen noron vaarantamiskiellosta sekä valmistelulupa, Hollola
- dnro ESAVI/10173/2015, Ali-Juhakkalan siltojen rakentaminen, Porvoonjoen uoman siirto sekä valmistelulupa, Lahti

- dnro ESAVI/10174/2015, Porvoonjoen siltojen S14a ja S14b rakentaminen sekä valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10177/2015, Vähäjoen ylikulkusillan rakentaminen, Vähäjoen uoman siirto ja poikkeus luonnontilaisen noron vaarantamiskiellosta sekä valmistelulupa, Hollola
- dnro ESAVI/10178/2015, Tierumpujen ja putkisiltojen rakentaminen Vartio-ojaan, vanhan putkisillan jatkaminen ja uoman siirto sekä valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10179/2015, Sillan rakentaminen Porvoonjoen yli, uoman siirto ja valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10182/2015, Kahden sillan rakentaminen Porvoonjoen yli ja valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10185/2015, Pohjaveden rakentamisen aikainen pumpaaminen ja pohjavedenpinnan säätäminen Lahden pohjavesialueella sekä kuivatusvesien johtaminen Paskurinojaan ja valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10200/2015, Sillan rakentaminen Porvoonjoen yli ja valmistelulupa, Lahti
- dnro ESAVI/10221/2015, Poikkeus luonnontilaisen lähteen vaarantamiskiellosta sekä valmistelulupa, Lahti

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE, LUONTOARVOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavoitus

Melkkaanojan tierumpupaikalla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Melkkaanojan tierummun alueella on voimassa Hollolan kunnanvaltuuston 23.6.2008 hyväksymä Hollolan kuntakeskuksen osayleiskaava. Kaavasta on valitettu ja Korkein hallinto-oikeus on kumonnut 9.3.2012 valtuuston päätöksen Iso-Tiilijärven pohjoispuolen M-1 -alueen osalta. Muilta osin kaava on tullut voimaan. Hankealue on kaavassa merkitty maa- ja metsätalousalueeksi (kaavamerkintä M), lähivirkistysalueeksi (VL) sekä maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY/7 ja MY/8). Alue merkinnällä MY/7 on Vanhantalon kotkansiipilehto, joka on arvokkaan lehtokasvillisuuden alue Vanhantalon peltojen ja Hirvikallion välissä sijaitsevan metsäpuron varrella noin 500 m:n matkalla. Alue merkinnällä MY/8 on Hirvikallion jyrkkäpiirteinen kallioalue, jonka kalliojyrkänne on geologisena muodostumana huomionarvoinen. Hirvikallion arvokkain kasvillisuus on vanha männikkö kallion laella ja varttuneempi metsä alueen etelä- ja pohjoisosassa.

Lähimmät muut luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät alueet osayleiskaavassa ovat silmällä pidettävän kelta-apilan kasvupaikka (kaavamerkintä luo 14) Aikkalan kaatopaikan kaakkoispuolella ja harvinaisen jänösalaatin kasvupaikka (luo 15) Vanhantalon puronvarsilehdon itäpuolella. Tierummun pohjois- ja koillispuolella on osayleiskaavassa rajattu laajat alueet, jotka on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi uusiksi asuntoalueiksi (A).

Lahden eteläinen kehätie (Vt 12) on merkitty osayleiskaavaan uudeksi kaksiajorataiseksi tieksi. Melkkaanojan tierummun kaakkoispuolelle kaavaan on merkitty uusi alikulku, jonka läpi menee tieyhteystarve. Melkkaanojan rummun kohdalta kehätietä itään ja länteen päin on kaavaan merkitty virkistysyhteystarpeet, jotka jäävät varsin etäälle rummun kohdasta.

Hollolassa ja Hämeenkoskella on käynnissä strateginen yleiskaavan suunnittelu, joka kattaa koko Hollolan alueen. Strategisella yleiskaavalla pyritään pitkän aikavälin linjaratkaisujen tekemiseen ja keskitytään alueidenkäytön päälinjoihin. Tavoitevuodeksi kaavalle on asetettu vuosi 2040. Strategisen yleiskaavan ehdotusvaihe on arviolta keväällä-kesällä 2016 ja hyväksymisvaihe syksyllä 2016.

Alueella on voimassa ympäristöministeriön 11.3.2008 vahvistama Päijät-Hämeen maakuntakaava 2006. Kaavassa Lahden eteläisen kehätien (Vt 12) linjaus on merkitty uudeksi moottoritieksi sekä Melkkaanoja ja sen lähiympäristöt Kartanon–Okeroisten (A54) taajamatoiminnan alueeksi. Tierummun lähelle on merkitty voimalinja ja sen luoteispuolelle ohjeellinen pääkaasulinja (k). Tierumpua lähimmät luonnonsuojelukohteet ovat Vahtermäen pähkinälehto (SL524) ja Hedelmätarhan tervaleppäkorpi (SL526).

Luontoarvot

Suojelualueet

Melkkaanojan rumpupaikan läheisyydessä tai puron ala- tai yläjuoksulla ei ole luonnonsuojelualueita tai suojeluarvoiltaan merkittäviä luontokohteita.

Arvokkaat luontokohteet

Melkkaanoja on savimaiden puro, jonka varressa on runsasravinteisia kohteita lehtoja. Koko puronvarsi on tunnistettu arvokkaaksi luontotyyppiä. Suomen luontotyyppien uhanalaistarkastelussa savimaiden purot on luokiteltu äärimmäisen uhanalaisiksi (CR), runsasravinteiset kosteat lehdot vaarantuneiksi (VU) ja runsasravinteiset tuoreet lehdot äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Koska kaikkia näitä luontoarvoja esiintyy Melkkaanojalla, uoman välitön lähiympäristö on valtaosin metsälain 10 §:n tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Rumpupaikasta pohjoiseen Melkkaanojan varressa on Vanhantalon kotkansiipilehto, joka on luokiteltu paikallisesti arvokkaaksi kohteeksi Hollolan kuntakeskuksen luonto- ja maisemaselvityksessä.

Maastokäynnillä Melkkaanojan rumpupaikan kohdalta havaittiin monivuotista heinäkasvia korpisorsimoa (*Glyceria lithuanica*), joka kuuluu Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin. Korpisorsimon kanta on Suomessa elinvoimainen (LC) eli kanta on niin vakaa, että laji ei ole uhanalainen.

Rumpupaikan kaakkoispuolella on Hirvikallio, joka on luokiteltu paikallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi Hollolan kuntakeskuksen luonto- ja maisema-

selvityksessä. Tierummun rakentaminen ei vaikuta Hirvikallion luontoarvoihin.

Melkkaanojan kohdalla tielinjaus ja rumpupaikka ovat ekologisen verkoston (Päijät-Hämeen liiton selvitys ekologisesta verkostosta) kohdalla ja rumpupaikan yli kulkee itä-länsisuuntainen paikallinen ekologinen yhteys.

Ekologiset yhteydet

Melkkaanojan rumpupaikka sijaitsee Seutukeke (kestävä seudullinen maankäyttö ja liikenne) -mittareilla määritellyllä luonnon ydinalueella. Luonnon ydinalueet ovat metsäalueita, joiden ytimen pinta-ala on vähintään 100 ha, kun niiden 250 m leveä reunavyöhyke on poistettu. Alueilla on monipuolinen ekologinen laatu ja niissä on runsas paikallinen eläimistö. Ekologinen verkosto koostuu luonnon ydinalueista ja ekologisista yhteyksistä niiden välillä.

Melkkaanojan rumpupaikan kohdalla on itä-länsisuuntainen paikallinen ekologinen yhteys, jota kautta eliöt pääsevät siirtymään maakunnallisille ekologisille yhteyksille. Paikallisen ekologisen yhteyden tarkoitus on taata pienten ja keskikokoisten eläinten päivittäinen liikkuminen. Toimivan paikallisen ekologisen yhteyden minimileveys on noin 100 m.

Luonnon ydinalue, johon Melkkaanoja sisältyy, on kahden maakunnallisen ekologisen yhteyden välissä. Toinen maakunnallinen ekologinen yhteys johtaa Hedelmätarhan alueelta Hämeenlinnantien yli Kankaantilaan, josta alkaa Salpausselän luontokokonaisuus. Toinen maakunnallinen ekologinen yhteys on rumpupaikan eteläpuolella ja kulkee Koivusillanjoen varresta Tikkakallion metsäalueiden kautta Vähäjoen varteen itä-länsisuunnasta kohti Porvoonjoen laajaa luontokokonaisuutta. Luontokokonaisuuksia on Lahden seudulla yhteensä seitsemän. Luontokokonaisuudet ovat alueita, joilla erilaiset viheralueet ja suojelualueet muodostavat yhdessä arvokkaan kokonaisuuden.

Melkkaanojan rumpupaikka sijaitsee Päijät-Hämeen maakunnallisen ekologisen verkoston kriittisellä alueella, jossa aikaisemmat tie- ja ratahankkeet sekä kaupunkialueet ovat muodostaneet esteen etelä-pohjoissuunnalle ekologisille yhteyksille Orimattilasta Lahden ja Hollolan kautta Asikkalaan.

Ympäristövaikutusten arviointi

Valtatie 12:n vaihtoehtoista Lahden kaupunkiseudulla on tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Ympäristövaikutusten arviointiselostus on valmistunut helmikuussa 1996. Selostuksen tiivistelmän mukaan tarkoituksena oli selvittää valtatie 12 osalta Lahden kaupunkiseudulla tarve uuden liikenneväylän maankäyttövaraukselle ja mikäli sen tarve todetaan, sille sopivan paikan löytäminen. Työ oli laadittu seutukaavaprosessiin tiiviisti kytkeytyen

ja hankkeen tarkoituksena oli löytää liikenneratkaisu, jolla voidaan turvata valtatie liikenteelliselle toimivuudelle asetetut tavoitteet ja vähentää liikenteen haittoja Hollolan Salpausselällä ja Lahden alueella. Selvitystarpeen taustalla oli pitkään jatkunut ja osittain lukkiutunut suunnittelu- ja päätöksentekotilanne.

Hankkeen vaihtoehtoina olivat nykyisen valtatie 12 mukainen ratkaisu (ve 0), nykyisen tien ja kiertotienä palvelevan maantien 296 parantaminen (ve 0+ Salpausselkä), Launeen kautta kulkeva vaihtoehto (ve 1 Laune) sekä kaupunkiseudun etelälaitaan sijoittuvat kaksi vaihtoehtoa (ve 2 Renkomäki ja ve 3 Oksanen). Selostuksen mukaan valtatie 12 vaihtoehtojen ympäristövaikutukset vaihtelevat linjauksesta riippuen ja ne ovat pääasiassa paikallisia. Haitallisia ympäristövaikutuksia pystytään lieventämään hankkeen toteuttamisen yhteydessä. Haitallisten vaikutusten lieventämiseen ja ehkäisemiseen kuuluvat muun muassa pohjavesien suojaus ja meluntorjuntatoimenpiteet. Selostuksen perusteella kaikki valtatie 12 vaihtoehdot olivat ympäristön kannalta toteuttamiskelpoisia.

Hämeen ympäristökeskus on antanut arviointiselostuksesta lausunnon 25.6.1996. Lausunnon mukaan yleispiirteisyytensä ja osittaisen epätarkkuutensa vuoksi arviointiselostus antaa tulokseksi lähinnä suuntaa antavan tiedon siitä, minkä tyyppisiä vaikutuksia kullakin vaihtoehdolla voi olla. Tietoja eri vaihtoehtojen hyödyistä ja haittavaikutuksista selostuksessa oli kuitenkin riittävästi. Ympäristökeskus on edellyttänyt selostuksen tietojen täydentämistä etenkin hankkeen vaikutusten osalta tie- ja yleissuunnitelmasta tehtävää hankepäätöstä varten ja ehdottanut uuden ympäristövaikutusten arvioinnin tekemistä, mikäli hankkeen toteuttaminen siirtyy pitkälle 2000-luvun puolelle.

Ympäristövaikutusten arviointiselostusta on päivitetty vuonna 2002 raportilla Lahden eteläisen kehätien ympäristövaikutuksista. Raportin tiivistelmän mukaan tien keskeisimmät ympäristövaikutukset ovat seuraavat:

- Pohjavesien likaantumiseriski kaupunkiseudulla vähenee, koska liikenne siirtyy Salpausselän harjulta uudelle linjalle.
- Tien meluvaikutukset voidaan rajata niin, että melun ohjearvoja ei ylitetä asumiseen tarkoitetuilla alueilla.
- Uusi tie vähentää päästöjä ilmaan keskustassa, missä pitoisuudet ovat suurimmat ja häiriintyviä kohteita on eniten. Uudella tielinjalla pitoisuudet jäävät tasolle, josta ei aiheudu terveydellistä haittaa.
- Tien liikennealueelle jää neljä omakotitaloa ja melun torjunnan ja maisemoinnin takia kolmen omakotitalon alueelle suunnitellaan uusi maankäyttö. Omakotitalot ovat asemakaavoittamattomalla alueella.
- Kaupungin keskustan kehittämiselle avautuu uusia mahdollisuuksia. Uusien teollisuus- ja palvelualueiden suoria liikenneyhteyksiä valtakunnan verkkoon parannetaan.
- Tie sijoittuu pääasiassa ihmisen muokkaamaan kaupunkirakenteen ympäröivään luontoon. Tielinjalle jäävät arvokkaimmat luonnontilaiset

- alueet ovat Porvoonjokilaaksossa. Pitkien tunnelien maanpäälliset alueet turvaavat ekologisen yhteyden säilymisen pohjois-eteläsuunnassa.
- Tielinjan poikittaiset virkistysyhteydet turvataan. Tien varteen on suunniteltu uusi itä-länsisuuntainen kevyen liikenteen reitti ja Patomäen tunnelin päälle virkistysalue.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Yleiskuvaus hankkeesta

Tierummun rakentaminen Melkkaanojan läntiseen haaraan sisältyy Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastualueen hankkeeseen Lahden eteläisen kehätien (valtatie 12) rakentamiseksi Hollolan kunnan ja Lahden kaupungin välillä. Hakija hakee lisäksi poikkeusta vesilain 2 luvun 11 §:n 2 momentin kieltoon muuttaa noron luonnontilaa. Melkkaanojan läntinen haara on todettu luonnontilaiseksi, mutta ei tiedetä varmuudella, virtaako ojassa jatkuvasti vettä. Hankealue sijaitsee Hollolan kunnassa nykyisen valtatie 12:n eteläpuolella.

Valtatie 12 sisältyy valtioneuvoston liikennepoliittisen selonteon suunnitelukohteisiin, joiden toteutusvalmiutta nostetaan. Tiesuunnitelmalla edistetään Lahden seudun liikenneverkon kehittämistä. Suunnittelun tavoitteena on saada aikaan ratkaisu, joka palvelee pitkälle tulevaisuuteen alueen liikenteen ja liikkumisen sekä maankäytön tarpeita. Suunnittelussa tutkitaan mahdollisuuksia keventää aiemmin valmistunutta yleissuunnitelmaa tavalla, jossa liikenteen toimivuus ja maankäytön edellytykset merkittävästi paranevat nykyisestä. Ihmisiin ja luontoon kohdistuviin ympäristövaikutuksiin ja haittojen lieventämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Tiesuunnitelman laatiminen aloitettiin loppuvuodesta 2013 ja se valmistui toukokuussa 2015. Suunnitelma laadittiin vuonna 2008 valmistuneen yleissuunnitelman perusteella, josta Liikennevirasto on tehnyt hyväksymispäätöksen toukokuussa 2011. Kehätien linjaus suunnitellaan Launeen linjauksen mukaisesti, joka on hyväksytty maakuntakaavassa ja yleissuunnitelmassa. Kehätien toteutusajankohtaa ei ole päätetty. Tien rakentaminen voi alkaa aikaisintaan vuonna 2016.

Vesistötiedot

Yleistä Melkkaanojan varsi on valtaosin luonnontilainen savimaiden puro. Hakija katsoo Melkkaanojan ensisijassa vesilain mukaiseksi puroksi. Ojan valuma-alueen pinta-ala on alle 10 km² (noro), mutta uomassa uskotaan virtaavan jatkuvasti vettä ja siellä kulkevan kaloja. Mikäli uomassa ei kuivina kausina virtaa vesi, katsotaan se noroksi.

Suunnitellun tien alittavalla itäisellä haaralla puusto on hakattu puroumaan saakka, mutta läntisen haaran varsi on luonnontilainen. Puron rannat ovat runsasravinteista lehtoa. Melkkaanoja laskee noin 2,5 km hanke-

alueesta alavirtaan Koivusillanjokeen. Koivusillanjoki laskee Vähäjokeen, joka laskee Porvoonjokeen.

Ympäristöhallinnon tietojärjestelmässä (Hertta) Melkkaanoja luokitellaan Vähäjoen valuma-alueeseen (18.057) kuuluvaksi joeksi. Valuma-alueen järvisyys on ainoastaan 1 % ja soiden osuus maa-alasta 4 %. Luokittelemattomia metsätalousmaita on 66 % maa-alasta ja peltoja 24 %. Osavaluma-alueen kooksi suunnitellun sillan kohdalla on arvioitu 2,1 km².

Uoman leveys, virtaamat ja tierummun mitoitus

Melkkaanojan uoman leveys on suurelta osin alle 2 m. Hankealueen alapuolella Porvoonjoen pääuomassa on lakkautettu ympäristöhallinnon virtaamamittausasema (tunnus 1800200, Kukonkoski), jonka virtaamavainnot ovat vuosilta 1980–1988. Alueelta on tehty yksityiskohtainen tulvavaarakartoitus vuonna 2010, jonka yhteydessä on mallinnettu sekä virtaamia että vedenkorkeuksia eri tulvan toistuvuuksilla.

Rumpupaikan laskennalliset virtaamat (m³/s) ovat tulvavaarakartoituksen, Kukonkosken virtaamavaintotietojen sekä korkeuskäyrästä perusteella määritetyn osavaluma-alueiden koon perusteella seuraavat:

Ylivirtaama MQ (Kukonkosken mittausasema 1980–1988)	0,02
Keskiylivirtaama MHQ (Kukonkosken mittausasema 1980–1988)	0,14
Ylivirtaama HQ _{1/20} (tulvavaarakartoitus)	0,16
Keskiylivirtaama HQ _{1/100} (tulvavaarakartoitus)	0,19

Valuma-alueella sijaitsee tiiviisti rakennettuja alueita ja rummun mitoitavat huippuvirtaamapiikit aiheutuvat siten rankkasateista eivätkä sulamisvesistä. Mitoitussateena on käytetty kerran 100 vuodessa toistuvaa rankkasadetta, jonka kesto on 60 minuuttia. Rummun mitoituksessa käytetyt arvot ovat seuraavat:

Valuma-kerroin (Ψ)	Valuma-alue (ha)	Sateen kesto (min)	Toistumisaika	Sateen rankkuus (l/s x ha)	Mitoitusvirtaama (Q)	
					l/s	m ³ /s
0,8	207,21	60	1/100	90	4143	4,14

Olemassa olevat rakenteet

Tierummun alueella ei ole olemassa olevia rakenteita. Melkkaanojan alajuoksulla on kallion muodostama vaelluseste, joka estää taimenen vaelluksen Melkkaanojan ja Koivusillanjoen välillä. Suunnitellulla joen ylityskohdalla tai sen alapuolella Melkkaanojassa ei ole tiedossa olevia koskialueita.

Virkistyskäyttö

Tierummun alue on talousmetsäaluetta, jossa ei ole virkistysreittejä tai virkistysalueita. Rumpupaikan lähellä ei ole asutusta tai teitä, joten rumpupaikalla ei ole nykyisin virkistyskäyttöä.

Pysyvä ja vapaa-ajan asutus

Tierummun läheisyydessä ei ole asutusta tai vapaa-ajan asutusta. Rummusta noin 200 m luoteeseen on asumaton rakennus. Lähin asuinrakennus sijaitsee Vanhatalon alueella noin 580 m rummusta ylävirtaan kiinteistöllä, joka ei ulotu rantaan asti.

Vedenlaatu Melkkaanojan vedenlaatua on seurattu 1980-luvulta alkaen. Viimeisimmät vedenlaatutiedot ovat vuodelta 1998 näytteenotopisteeltä Melkkaanoja 0,9 noin 1,5 km suunnittelusta sillasta alavirtaan.

Melkkaanoja saa vettä harjun lähteistä. Puro on pahoin perattu.

Vuonna 1998 Melkkaanojan veden happitilanne näytteenotopisteellä Melkkaanoja 0,9 oli hyvä (11 mg/l, 90–93 %) ja kemiallinen hapenkulutus (10–15 mg/l) oli humusvesien tasolla. Vesi oli sameaa (10–12 FNU), mutta ei erityisen sameaa jokivedeksi. Sähkönjohtavuus (19–30 mS/m) oli keväällä keskimääräisten jokivesien tasolla ja syksyllä hieman korkeampi. Vesi oli lievästi emäksistä (pH 7,5–7,7). Veden tyypipitoisuudet (kokonaisuus) N 2700–5500 µg/l ja ammonium N 970–2200 µg/l ilmensivät veden humuksisuutta sekä ihmistoiminnan vaikutusta (jätevedet, maatalous). Kokonaisfosforipitoisuus (30–31 µg/l) ilmensi rehevyyttä. Syksyllä veden rautapitoisuus oli korkea (930 µg/l), mitä veden humuksisuus saattoi osin nostaa. Fekaalisten enterokokkien määrä vedessä ei ollut suuri (12–17 kpl/100 ml).

Pohjasedimentti

Tierummun alueella maaperä on savea. Ympäristöhallinnon tietojärjestelmän tietojen mukaan joessa ei ole havaintopaikkoja, joilla olisi selvitetty sedimentin haitta-ainepitoisuuksia. Melkkaanojan valuma-alueella ei ole tai ole ollut sellaista toimintaa, jonka voisi epäillä pilanneen joen sedimentin haitta-aineilla.

Vesiliikenne

Melkkaanojassa ei ole veneilyreittejä ja uoma on suurelta osin liian kapea kuljettavaksi edes kanootilla tai kajakilla.

Kalat, ravut ja kalastus Hankealue sijaitsee Melkkaanojan latvavyöhykkeellä, jossa ei ole tehty koekalastuksia. Lähin sähkökoekalastuspaikka sijaitsee Autjoen Simolankoskessa noin 5 km:n etäisyydellä hankealueesta. Autjoki laskee Koivusillanjokeen noin 3 km hankealueesta alavirtaan. Simolankoskessa on tehty

sähkökoekalastuksia vuonna 2011, jolloin saaliiksi saatiin kivenuoliaisia, mateita ja arviolta luontaista kantaa olevia taimenia. Alempana Vähäjoessa esiintyy alkuperäinen taimenkanta. Alueella ei tehdä kalaistutuksia.

Melkkaanojan osuus hankealueella tai sen vaikutusalueella ei todennäköisesti ole kalataloudellisesti merkittävä. Melkkaanojan alajuoksulla on luontainen kallion muodostama vaelluseste, joka estää taimenen vaelluksen Melkkaanojan ja Koivusillanjoen välillä. Jos Melkkaanojassa tavataan taimenta, on se esteen yläpuolelle eriytynyt kanta. Vaelluseste vähentää Melkkaanojan mahdollisuuksia toimia tulevaisuudessa merkittävänä taimenen lisääntymisalueena, vaikka puoroa muuten voitaisiinkin pitää vaelluskojen kutualueiden kannalta otollisena.

Porvoonjoen kalataloudellisen tarkkailututkimuksen kalastustiedusteluiden tulosten perusteella rapuja esiintyy Vähäjoessa, mutta ylempänä sijaitsevan Melkkaanojan rapukannasta ei ole tietoa.

Puron pienuuden takia kalastus alueella on hyvin vähäistä lukuun ottamatta mahdollista satunnaista perhokalastusta.

Tehdyt luontoselvitykset

Saukkoselvitys

Luontodirektiivin (92/43/ETY) II ja IV -liitteen lajin saukon (*Lutra lutra*) esiintymistä on vuonna 2009 kartoitettu Lahden seudulla. Selvityksen havaintopisteitä ei sijoittunut Melkkaanojaan. Koivusillanjoessa, johon Melkkaanoja laskee, on tehty näköhavaintoja saukoista tutkimuksen ulkopuolella. Vähäjoessa, johon Koivusillanjoki laskee, on tehty Melkkaanojaa lähimmät tutkimuksen havainnot. On mahdollista, että saukkoja esiintyy myös Melkkaanojalla, koska saukkoja esiintyy koko Porvoonjoessa ja yleisesti ottaen pienemmätkin virtavedet ovat potentiaalisia saukon kulkureittejä.

Liito-oravaselvitys

Vuoden 2014 selvityksen mukaan Melkkaanojan varsi soveltuu kokonaisuudessaan liito-oravan (*Pteromys volans*) elinympäristöksi, mutta alueella ei ole havaittu merkkejä liito-oravista keväällä 2014 eikä aikaisemmin tehdyissä kartoituksissa.

Lepakkoselvitys

Vuoden 2014 Lahden eteläisen kehätien lepakkoselvityksessä ei tehty havaintoja valtakunnallisesti uhanalaisista tai harvinaisista lepakkolajeista. Aktiivikartoituksen havaintojen perusteella alueen metsät ovat III-luokan lepakkoaluetta eli alueita, joita lepakot käyttävät muuten kuin ruokailuun ja liikkumiseen. Melkkaanojan varsi ei ole lepakoiden kannalta erityisen potentiaalista lisääntymis- tai saalistusympäristöä. Tien rakentamisen vaikutukset alueen lepakoihin arvioitiin vähäisiksi, sillä tielinjauksen läheisyyteen

sijoittuu vastaavia ikärakenteeltaan vaihtelevia metsäalueita ja III-luokan alue arvioitiin laajaksi. Kaikki Suomessa luonnonvaraisesti tavattavat lepakkolajit ovat luonnonsuojelulain 38 §:n mukaan rauhoitettuja.

Linnustoselvitys

Vuoden 2014 linnustoselvityksen mukaan hankealue ei ole arvokasta linnustoaluetta, mutta Melkkaanojan alueella havaittiin palokärki, sirittäjä ja punavarpunen. Melkkaanojan rumpupaikan kaakkoispuolelta Hirvikalliosta havaittiin metsoja. Kaikki edellä mainitut lajit ovat suojelullisesti huomionarvoisia lajeja, jotka viihtyvät iäkkäämmissä kuusi- ja sekapuumetsissä.

Luontoselvityksiä koskevat kokoukset

Vesilain mukaisten lupien tarvetta käsittelevässä kokouksessa 1.12.2014 todettiin Hämeen ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten läsnä ollessa, ettei Vt 12-hankkeessa ole tarvetta selvittää viitasammakoiden ja vuollejokisimpukoiden esiintymistä. Muita suojeltavia lajeja, joita tulisi suunnittelussa ja rakentamisen aikana ottaa huomioon, ei hankealueella tiettävästi ole. Vt 12 Lahden eteläinen kehätie -tiesuunnitelman ympäristöasioiden teemakokouksessa 11.12.2014 Lahden seudun ympäristöpalvelut totesi Hämeen ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten läsnä ollessa tiesuunnitelmaa varten laaditut luontoselvitykset riittäviksi.

Maalajit

Tierumpu sijaitsee savi- ja silttipehmeiköllä. Ylimpänä kerroksena on 2–6 m paksu pehmeä savikerros, minkä alapuolella on 3–8 m paksu siltti- ja hiekkakerros. Tämän alapuolella on moreenia. Pehmeiköllä on suunniteltu tehtäväksi savikerroksen osalla massanvaihto.

Maisema ja arvokkaat kulttuurikohteet

Melkkaanojan rumpupaikalla tai sen lähiympäristössä ei ole arvokkaita kulttuuri- tai perinneympäristökohteita. Koko kehätien hankealue on osa Eteläisen viljelyseudun pohjoisosa-maisemamaakuntajaostoa ja maakunnallisesti Porvoonjoen viljelyseudun ja I Salpausselän maisematyyppien vaihtumisvyöhykettä. Näitä maisematyyppisiä hallitsevat laajat ja voimakkaasti kumpuilevat viljelysaukeat sekä pitkät näkymät.

Suunniteltu rumpu

Melkkaanojassa virtaavat vedet johdetaan valtatie 12 alitse noin 80 m pitkällä rumpuputkella. Rummun halkaisija on 1 200 mm (100 vuoden käyttöikä) tai 1 400 mm (50 vuoden käyttöikä). Ensimmäisessä vaihtoehdossa asennetaan uusi rumpuputki ja jälkimmäisessä olemassa oleva halkaisijaltaan 1 400 mm:n rumpu kunnostetaan sujuttamalla sen sisään halkaisijaltaan 1 200 mm:n rumpuputki 50 käyttövuoden jälkeen.

Rumpu asennetaan valtatie penkereeseen samalle tasolle kuin nykyinen puro niin, että se on suuaukoiltaan mahdollisimman lähellä nykyistä ojan pohjaa sekä kaltevuudeltaan vastaa nykyisen pohjan kaltevuutta. Kun

rumpu on asennettu paikalleen, vesi ohjataan uuteen rumpuun ja vanha uoma peitetään.

Kiinteistötiedot

Tierumpu ja siirrettävä Melkkaanojan uoma sijoittuvat kiinteistölle Vanhatalo 98-455-3-264 Hollolan kunnassa.

Hankkeen vaikutukset

Virtaamat ja veden vaihtuminen

Tierummun rakentamisen aikana ei uomaan arvioida aiheutuvan rakentamisen aikaista padotusvaikutusta. Rumpu asennetaan ensin paikalleen penkereeseen kuivatyönä, minkä jälkeen vesi ohjataan uuteen rumpuun ja vanha uoma peitetään. Kun uusi tierumpu on saatu rakennettua, rummu muuttaa veden virtausta uoman sillä kohdalla, mutta padotusta ei synny. Rumpu on lähes saman levyinen kuin nykyinen purouoma ja rummun kaltevuus on sama kuin alkuperäisessä uomassa (noin 1 %).

Vedenlaatu

Tierummun ja siihen liittyvien tiepenkereiden rakentaminen aiheuttaa veden samentumaa, joka jatkuu rakennustöiden ajan. Samentumaa aiheuttaa myös savipehmeiköllä tehtävä massanvaihto. On odotettavissa, että vedenlaatu palautuu alkuperäiselle tasolle suhteellisen lyhyen ajan kuluessa rakentamistöiden päätyttyä.

Purouoma on savea eikä alueelta ole tiedossa pilaantuneiden maiden kohteita. Samentuma koostuu puhtaista savipartikkeleista. Kauemmas alavirtaan mennessä vaikutukset ovat lievempiä sedimentoitumisen ja sekoittumisen vuoksi. Kiintoainekuormitusta aiheuttavien rakentamistöiden on arvioitu kestävän muutamasta viikosta 2–3 kuukauteen. Todennäköisesti penkereen rakentaminen ja tierummun asentaminen tehdään osissa siten, että rakentamistöimet uoman ympärillä keskeytyvät välillä. Kiintoaineen vapautumista vähentää se, että tierumpu asennetaan ensin paikalleen kuivatyönä ja tämän jälkeen uoman vesi ohjataan kulkemaan siinä.

Tierummun valmistuttua pääsee tieltä jokeen hulevesiä ja niiden mukana esimerkiksi suolaa. Lahden eteläisen kehätien ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on esitetty, että talviajalle ajoittuvalla suolapitoisuuden nousulla ei olisi erityisiä haitallisia vaikutuksia Porvoonjoen ja sen lähivesistöjen eliöstölle. Porvoonjoki on jo nykyisellään alttiina pitoisuuksia kohoittaville vaikutuksille. Tällä hetkellä ei ole tieteellisesti osoitettu, kuinka suuri suolapitoisuuden nousun pitäisi olla, että sillä olisi vaikutusta makean veden eliöyhteisöihin. Sateiden ja lumen sulamisen aikoihin hulevedet saattavat väliaikaisesti huonontaa vedenlaatua. Suolan määrä riippuu siitä, kuinka paljon tietä tulee suolata talvikauden aikana.

Onnettomuustilanteissa vedenlaadun heikentämistä voidaan ehkäistä tai tapahtuneita vaurioita lieventää rumpupaikan lähellä säilötyillä hiek-

kasäkeillä (hiekkasäkkisäiliöt). Uoman virtaus katkaistaan tilapäisesti hiekkasäkeillä, kunnes ympäristö on saatu puhdistettua haitallisista aineista.

Kalat ja kalatalous

Tielinjauksen ja sen alittavan rummun rakentamisesta aiheutuu penkereen ja tierummun rakentamistöiden aikana vettä sementavaa kiintoainekuormitusta. Lisääntynyt kiintoainemäärä voi peittää mädille ja pienpoikasille tärkeitä alueita samoin kuin muiden vesieliöiden elinalueita ja ravintokasveja. Pohjalle liettynyt kiintoaine haittaa kalojen mätimunien kehitystä. Kiintoainehiukkaset saattavat vaurioittaa kalojen kiduksia sekä ihon limapeitettä aiheuttaen pitkään jatkuessaan kalakuolemia. Kiintoaineen kertyminen joen pohjalle vähentää kalojen ruokailu- ja kutuhabitaattien määrää sekä vaikuttaa kaloille tarjolla olevan ravinnon määrään ja laatuun. Täysikasvuiset kalat saattavat välttää sameita vesiä. Myös rakennustöiden aikainen melu ja tärinä saattavat karkottaa täysikasvuisia kaloja työkohteen läheisyydestä.

Lisääntynyt kiintoainekuormitus rajoittuu uoman siirron ja rakentamisen aikaan sekä korkeintaan muutamaan viikkoon niiden jälkeen. Luonnontilainen purouoma muuttuu tierummun kohdalla täysin rakennetuksi. Pohjan liettymisen vaikutukset rummun alapuolella saattavat olla pitkäaikaisia. Vaikutukset lievenevät kauemmas alavirtaan mennessä. Melkkaanoja ei tiettävästi ole kalaston kannalta merkityksellistä aluetta, mutta kalojen kulku puron yläjuoksulle tulee säilyttää. Tierumpu rakennetaan niin, että kalojen kulku Melkkaanojaa pitkin ei esty. Melkkaanojan alapuolella Autjoessa ja Vähäjoessa on havaittu taimenia, mutta Melkkaanojassa suunnitellun tierummun alapuolella on kallion muodostama luonnollinen nousueste. Mikäli Melkkaanojassa esiintyy taimenta, on se esteen yläpuolelle eriytynyt kanta. Rummun suunnittelussa tavoitteena on mahdollistaa kaikkien vesieliöiden kulku rummussa tien ali pahimpia tulvakausia lukuun ottamatta.

Kalastus alueella on hyvin vähäistä ja satunnaista, eikä tierummun rakentamisella katsota olevan siihen vaikutusta.

Pysyvä ja vapaa-ajan asutus

Suunnitellun tierummun alapuolella ei ole asutusta, johon tierummun rakentamisella voisi olla vaikutusta. Hankealue sijaitsee keskellä metsää.

Vesiliikenne

Melkkaanoja on tierummun hankealueella ja välittömässä läheisyydessä liian kapea ja matala, jotta sitä hyödynnettäisiin vesiliikenteessä.

Vesialueen virkistyskäyttö

Melkkaanojalla hankealueella tai sen alapuolella ei todennäköisesti ole virkistyskäyttöarvoa. Kuten muuallakin hankealueella, mahdollinen retkeily ja

muu siltojen hankealueen virkistyskäyttö keskeytetään turvallisuussyistä valtatie rakennustöiden ajaksi.

Eliöt ja luontokohteet

Tierumpu estää saukkoa kulkemasta Melkkaanojassa, mutta saukoista ei ole tiedossa olevia havaintoja Melkkaanojalla. Lähimmät saukkotutkimuksen ulkopuoliset havainnot sijoittuvat Koivusillanjokeen, johon Melkkaanoja laskee.

Tierakenteet kaventavat liito-oraville soveltuvien elinympäristöjen pinta-alaa, mutta vaikutukset eivät kohdistu tiedossa oleviin liito-oravaesiintymiin. On kuitenkin otettava huomioon, että alueen metsät ovat talouskäytössä ja ilman tielinjaustakin liito-oraville soveltuvilla metsäalueilla voidaan suorittaa metsänhakkuita.

Melkkaanojan rumpupaikalta ei ole havaittu huomionarvoisten lintujen pesimäreviirejä. Tielinjaus ja rumpupaikka kaventavat alueen linnuston elinympäristöjä. Koko tielinjauksen alueella on suositeltavaa ajoittaa puuston raivaus linnuston pesimäkauden (1.4.–31.7.) ulkopuolelle.

Tielinjaus kulkee kohtisuoraan Melkkaanojan uoman lehtoalueen poikki. Tielinjaus pirstoo nauhamaisen lehtoympäristön. Rakentamisen vaikutukset kohdistuvat Suomen erityisvastuulajin korpisorsimon kasvupaikkoihin. Tierakenteet voivat vaikuttaa lehtoalueen vesitasapainoon varsinaista rakentamisaluetta laajemmalla alueella.

Ekologiset yhteydet

Tielinjaus ja ojan siirtäminen rumpuun katkaisevat Melkkaanojan puron-uomaa luonnollisesti seuranneen ekologisen yhteyden. Rummun ympäristön metsittäminen tien valmistuttua lieventää haitallisia vaikutuksia lajeihin, jotka liikkuvat puiden latvuserroksia pitkin. Rumpupaikasta noin 100 m itään tielinjaa pitkin rakennetaan Hirvikallion alikulkukäytävä, joka soveltuu eliöille tien alitukseen. Alikulkukäytävä lieventää tielinjauksen ja rummun haitallisia vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin. Hollolan puolella tielinjaus on hirviadattu, joten suurten nisäkkäiden liikkuminen etelä-pohjoissuunnassa Melkkaanojan kohdalla estyy.

Rumpuun ei rakennetta sellaisia esteitä, jotka estäisivät vesieliöiden liikkumisen rummussa. Koska rumpu on vieras elementti eliöille, se heikentää ekologisen yhteyden laatua, mutta ei täysin katkaise sitä.

Vaikka Melkkaanojan paikallinen ekologinen yhteys katkeaa muiden kuin vesieliöiden ja latvuserroksissa liikkuvien lajien osalta, maakunnallinen ekologinen verkosto Lahden seudun Salpausselän ja Porvoonjoen luontokokonaisuuksien välillä säilyy, sillä suuremmat eliöt voivat alittaa tielinjan Hirvikallion ja Takamaantien alikulun kohdalla sekä korkeamman Vähäjoen sillan ali ja pienemmille eliöille rakennetaan kaksi alikulkua Koivusillanjoen

rumpusiltaan. Maakunnallisen yhteys kapenee ja sen laatu heikentyy tielinjauksen sekä siltojen aiheuttaman estevaikutuksen takia.

Estevaikutukset sijoittuvat alueelle, joka jo nykyisellään on todettu kriittiseksi alueeksi Päijät-Hämeen ekologisen verkoston selvityksessä.

Maisema ja kulttuurikohteet

Melkkaanojan rumpusillan ja kehätien rakentaminen rikkovat alueen metsäalueen yhtenäisyyttä, mutta vaikutukset maisemaan jäävät vähäisiksi uusien rakenteiden peittyessä metsään. Koska hankealueella ei ole kulttuurihistoriallisesti arvokkaita tai muinaismuistolailta suojeltua kohteita, ei hanke vaikuta kulttuurikohteisiin.

Vaikutusten lieventäminen

Vaikutusten lieventäminen on otettu huomioon tierummun rakentamisen ja muiden vesistöön kohdistuvien toimenpiteiden suunnittelussa muun muassa seuraavilla tavoilla:

- Rumpurakenteen aukko on suunniteltu riittävän alas uomaan nähden, jotta se olisi aina osittain veden peitossa ja vesisyvyys rummun sisällä kaikissa vesiolosuhteissa olisi vähintään 20 cm.
- Rummun aukko perustetaan vesiuoman pohjan alapuolelle, jotta rummun aukon alapuolelle ei synny putousta.
- Rumpurakenteen alapuolella ei ole matalaa ja kivien täyttämää tilaa, joka estäisi kalojen pääsyn uomasta rummun aukolle.
- Rumpuputken halkaisija on pidetty riittävän leveänä (1 200 mm) ja kaltevuus riittävän loivana (1 %), jotta rummun rakenteessa veden virtausnopeus ei kiihdy eliöiden uimakykyä suuremmaksi, jolloin eliöt jaksavat uida putken läpi vastavirtaankin.
- Vaikka tierumpu on pitkä, sen sisäpinta ei ole sileä. Pitkä ja sileäpintainen rumpu voisi muodostua nousuesteeksi vesieliöille.
- Rumpurakenteen ylä- ja alapuolella nykyisen purouoman muokkaus jätetään vähäiseksi. Tällöin rumpurakenteen ylä- ja alapuolelle jää hidavirtaista, syvää ja suojaisaa uoma-aluetta, jossa vesieliöt voivat palautua rummun aiheuttamasta nousurasituksesta.
- Uomaa ei perata rummun alajuoksulla, vaan se pyritään jättämään kalastoa suosivaksi säilyttämällä uoman pohjan ja varren olemassa olevia painaumuksia, muotoja sekä kasvillisuuden varjostusta purouoman ylle.
- Maisemaan kohdistuvia haitallisia vaikutuksia lievennetään maastoa muotoilemalla ja istutuksin.

Haitallisten aineiden leviämistä tieltä tulevien hulevesien mukana vesistöihin estetään sulkeamalla tien sivuojat vesien virtaukselta Melkkaanojan suuntaan pelastuslaitoksen toimesta onnettomuus- ja poikkeustilanteissa. Suljettu sivuoja toimii haitallisten aineiden keräilyalana poikkeustilanteen ajan. Tienpitäjä sijoittaa pelastuslaitoksen työtä helpottamaan ja tehostamaan kolme noin 300 l:n hiekkasäkkisäiliötä molemmille puolille valtatieä

12 noin paaluvälille 7 380. Haitallisia aineita saattaa päästä tieltä uomaan vain valtatie paaluvälillä 7 330–7 600 eli noin 270 m:n matkalla. Tämän tieosan ulkopuolella tien sivuojien virtaussuunta on Melkkaanojasta pois-päin.

Hankkeesta saatavat hyödyt ja siitä aiheutuvat haitat

Nykyinen valtatie 12 Lahdessa on osin yksi Suomen vilkkaimmin liikennöityjä tieosuuksia eikä sen liikennöitävyys täytä valtatielle asetettuja vaatimuksia. Tien liikennemäärät lisääntyvät voimakkaasti Lahden kaupunkiseudun kasvun ja yleisen liikennesuoritteiden lisääntymisen johdosta.

Valtatie 12 sijoittuu Lahden kohdalla tärkeälle pohjavesialueelle lähes koko matkalla, mistä aiheutuu ympäristöriskejä. Lahden eteläisen kehätien toteuttaminen vähentää asutukseen, ympäristöön ja maankäyttöön kohdistuvia haittoja merkittävästi koko Lahden kaupunkiseudulla. Kehätien rakentaminen siirtää pitkämatkaisen raskaan liikenteen ja vaarallisten aineiden kuljetukset pois asutuksen ja maankäytön sekä pohjavesialueiden tuntumasta, mikä vähentää liikenteen aiheuttamia ympäristöhaittoja ja -riskejä huomattavasti.

Kehätien toteuttaminen mahdollistaa nykyisen valtatie kehittämissä maankäytön ehdoilla. Se tukee tavoitteellista Lahden seudun liikennejärjestelmää ja kaupunkirakennetta, joissa pyritään suosimaan kevyttä liikennettä ja ohjaamaan liikenne mahdollisimman tehokkaasti turvallisille pääväylille. Kehätien rakentaminen parantaa huomattavasti elinkeinoelämän kuljetusten toimintavarmuutta sekä pitkämatkaisen liikenteen että paikallisen liikenteen osalta. Hanke on seudullisen ja valtakunnallisen yleisen edun kannalta erittäin tärkeä eikä sen toteuttamiseksi ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

Hanketta ja sen vaihtoehtoja on tutkittu vuoden 1996 ympäristövaikutusten arvioinnista lähtien. Tielinjaukseksi on valittu vaihtoehto, joka aiheuttaa alueen luonnolle kokonaisuutena vähiten haitallisia vaikutuksia. Uuteen maastokäytävään sijoittuva kehätie synnyttää haittoja lähiympäristönsä asukkaille, maisema-alueille ja luonnonympäristölle lieventämistoimista huolimatta. Haittoja on lievennetty Patomäen ja Liipolan tunneleilla, viher- ja risteys-silloilla, tiejärjestelyillä, meluntorjunnalla ja tieympäristön suunnittelulla. Toisaalta nykyisen tienvarren asukkaille koituvat haitat pienevät oleellisesti. Kehätien suunnittelussa on jouduttu hyväksymään ympäristön muuttuminen tai sen arvojen heikentäminen muun muassa Hirvikallion, Koivusillanjoen ja Okeroisten, Porvoonjoen, Nikulan, Patomäen ja Lauheen alueilla. Uuden kehätien rakentamiseen on kuitenkin varauduttu alueen maankäytön suunnittelussa.

Maantielain (503/2005) mukaan ”*Jos tästä laista johtuva korvaus- tai lunastuskysymys tulee esille muutoin kuin maantietoimituksen yhteydessä tai jos korvaus voidaan määrätä vasta maantietoimituksen päätyttyä eikä kor-*

vauksista sovita, on korvausasia ratkaistava tienpitoviranomaisen tai korvausta vaativan hakemuksesta pidettävässä maantietoimituksessa”.

Tierummun rakentaminen muuttaa puron luonnontilaisuutta, mutta tierumpu ei estä vesieliöiden kulkua uomassa. Tierummun rakentamisen työnaikaiset haitat arvioidaan lyhytaikaisiksi sekä paikallisiksi. Hankkeesta saatava hyöty on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan tai muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava.

Työnaikainen tarkkailu Melkkaanojan tierumpupaikalla tehtävien töiden aikana toteutetaan vesitarkkailua kahdesta tutkimuspisteestä. Toinen tutkimuspisteistä sijoitetaan rakennusalueen läheisyyteen ylävirran puolelle ja toinen noin 200 m:n etäisyydelle alavirtaan. Ennen töiden aloittamista ja töiden aikana kerran viikossa otetaan tutkimuspisteistä vesinäytteet, arvioidaan silmämääräisesti samentuman laajuus ja mitataan näkösyvyys. Vesinäytteistä analysoidaan sameus, kiintoainepitoisuus, pH, sähkönjohtavuus sekä kokonaisfosfori ja -typpi. Jos työn aikana vesinäytetuloksissa todetaan merkittäviä muutoksia, ilmoitetaan tuloksista välittömästi ympäristöviranomaisille ja neuvotellaan toimenpiteistä, joilla tarkkailua voidaan täydentää tai tarvittaessa muuttaa työtapoja.

Kalastoa tai muuta alueen eliöstöä ei ehdoteta tarkkailtavaksi.

Oikeudelliset edellytykset

Kyseessä on vesilain 3 luvun 2 §:n 1 momentin kohtien 2), 3) ja 8) tarkoittama rakentaminen vesistöön. Lisäksi hakija hakee vesilain 2 luvun 11 §:n 2 momentin mukaista poikkeusta luonnontilaisen noron muuttamiskiellosta siinä tapauksessa, että Melkkaanojassa ei virtaakaan vesi jatkuvasti. Hakija hankkii hankkeen vaatimat oikeudet maa- ja vesialueisiin ennen töiden aloittamista maantietoimituksessa tielainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Hankkeesta ei aiheudu vesilain 3 luvun 4 §:n 2 momentin tarkoittamia haitallisia seurauksia. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa tai turvallisuutta eikä siitä aiheudu huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia ympäristömuutoksia. Hanke ei huononna paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja. Hankealueen lähistöllä ei ole Natura-alueita, joiden suojeluarvoihin tierummun rakentamisella voisi olla vaikutusta. Hanke on alueella voimassa olevien kaavojen mukainen ja siitä on tehty ympäristövaikutusten arviointi. Hankkeen periaateratkaisu on hyväksytty maantielain nojalla lainvoimaisessa yleissuunnitelmassa vuonna 2013.

Ennalta arvioiden vesistön käytölle ei aiheudu korvattavaa haittaa. Hakijan käsityksen mukaan vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaiset yleiset edellytykset luvan myöntämiselle täyttyvät ja hankkeelle voidaan myöntää vesilain mukainen lupa.

Valmistelulupa

Hakija hakee töiden suorittamiselle valmistelulupaa ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä vesilain 3 luvun 16 §:n mukaisesti. Valmistelulupaa

haetaan, koska laajan ja pitkäkestoisen tiehankkeen läpivienti ja hallinnointi edellyttää, että työvaiheet voidaan suorittaa tarkoituksenmukaisessa järjestyksessä ja vailla aiheetonta viivytystä. Valmistelulupaa haetaan tiehankkeen rakentamisen kaikille työvaiheille. Vesilain 3 luvun 16 §:n 2 momentin mukaisesti valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa, ja kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

Noron luonnontilan vaarantamista koskevasta kiellosta poikkeaminen

Hakemuksen tausta

Hakija hakee vesilain 2 luvun 11 §:n 2 momentin mukaista poikkeusta Melkkaanojan läntisen haaran luonnontilan muuttamiseksi. Melkkaanojan läntisen haaran valuma-alue ja veden määrän sekä virtausolosuhteiden vaihtelut vuoden aikana tunnetaan huonosti, minkä takia kohteesta on vaikea määrittää, onko kyseessä puro vai noro. Poikkeusta luonnontilaisen noron muuttamiseksi haetaan siltä varalta, että Melkkaanojassa ei virtaa-kaan vesi jatkuvasti.

Melkkaanojan läntinen haara on Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja hakijan konsultin tekemän purokohteiden maastotarkistuksen muistiossa 19.12.2014 todettu kartan ja valokuvien perusteella luonnontilaiseksi kohteeksi, jolle on tarpeen hakea vesilain 2 luvun 11 §:n mukaista poikkeuslupaa. Tilanne on todettu niin selkeäksi, ettei maastotarkistus ole ollut tarpeen asian varmentamiseksi.

Norojen suojelutilanne

Suomen viileän ilmaston ja pienipiirteisesti vaihtelevan topografian seurauksena Suomessa on runsaasti pienvesiä. Monien pienvesien luonnontila on kuitenkin aikojen kuluessa suuresti muuttunut johtuen pellonraivauksista, metsänhoitotoimenpiteistä ja rakennustoiminnasta. Hydrologisten vaikutusten lisäksi ojitus vaikuttaa myös vedenlaatuun ja erityisesti kiintoaineksen huuhtoutumiseen.

Etelä-Hämeessä on vuonna 1994 inventoitu pienvesiä. Tuolloin tarkastelussa oli mukana yhteensä 23 Etelä-Hämeessä sijaitsevaa kuntaa. Inventointiraportissa mainitaan Hollolan kuuluvan niihin kuntiin, joissa inventointi ehdittiin tehdä kattavasti. Nyt poikkeuslupahakemuksen kohteena oleva noro tai puro ei tuolloin kuulunut inventoitujen pienvesien joukkoon.

Koko inventointialueella puroja inventoitiin yhteensä 93 ja näistä Hollolassa sijaitti 7. Kohteet luokiteltiin arvoluokkiin 0–5 (0=luonnontila täysin menetetty, 1=luonnontila miltei täysin menetetty, 2= luonnontila muuttunut kohtalaisesti, 3=luonnontila muuttunut hieman, 4=miltei luonnontilainen kohde, 5=luonnontilainen, erityistä maisemallista tai muuta arvoa omaava kohde).

Koko inventointialueella puroista yhteensä 3 kuului arvoluokkiin 4–5, 14 arvoluokkaan 3 ja 76 puroa arvoluokkiin 0–2.

Inventointialueella selvitettiin myös pienvesien suojelutilannetta. Inventointialueen puroista yhteensä 22 kuuluu suojeluohjelmiin, kansallispuistoihin tai sijaitsee luonnonsuojelualueella.

Hakemuksen kohteena olevan noron tai puron suojeluarvo

Noron tai puron mahdollisia kala- tai vesieliöstökantoja ei tunneta. Lähimpien pienvesistöjen aikaisempien havaintojen perusteella ei ole syytä olettaa, että norossa tai purossa esiintyisi huomionarvoisia lajeja.

Noron ympäristöön sijoittuvat lehtoluontotyypit on luokiteltu Etelä-Suomessa uhanalaisiksi. Runsasravinteiset kosteat lehdot on Suomen luontotyyppien uhanalaistarkastelussa luokiteltu Etelä-Suomessa vaarantuneiksi (VU) ja runsasravinteiset tuoreet lehdot sekä savimaiden purot äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Melkkaanojan varressa on havaittu myös vaateliasta kasvilajia korpisorsimoa (*Glyceria lithuanica*), joka on Suomen erityisvasuulaji. Euroopan kannasta yli 15 % esiintyy Suomessa.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Hollolan kunnassa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 2.6.2016. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Hollolan kunnalta sekä Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

LAUSUNNOT

1) **Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** on todennut, että hankealue kuuluu Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Asianmukaisesti ja suunnitelmien mukaan toteutettuna hanke ei vaikuta merkittävästi ekologiseen tilaan eikä vaaranna vesienhoidon tavoitteiden saavuttamista.

Rakentamisen aikainen tarkkailu voidaan tehdä hakemuksessa ehdotetun mukaisena ja tarkkailu tulee hyväksyä lupapäätöksen yhteydessä. Tarkkailun työohjelma tulee toimittaa tiedoksi Hämeen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle, kun hankkeen toteutusaikataulu on tarkentunut. Lupamääräyksissä tulee varata mahdollisuus muuttaa tarkkailusuunnitelmaa Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla.

Lupahakemuksessa on otettu huomioon vesiluontoon liittyvät asiat tarpeellisuudessa, eikä niistä ole huomautettavaa. Muut tienrakentamiseen liittyvät luontovaikutukset käsitellään tiesuunnitelman vahvistamisen yhteydessä.

Edellä mainitut näkökohdat huomioon ottaen lupa hankkeelle voidaan myöntää normaalein lupaehdoin.

2) **Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen** on todennut, että rumpu sijoittuu Melkkaanojan latvoille, eikä kyseisellä alueella hakemuksen mukaan liene vaeltavaa taimenta alapuolisen kalan kulun estävän kynnyksen vuoksi. Ilmeisesti myös veden virtaus ojassa tyrehtyy kuivina kausina. Rakennettava rumpu ei estä kalojen kulkua.

Lupa tierummun rakentamiseen Melkkaalanojaan, poikkeus luonnontilaisen noron muuttamiseksi sekä valmistelulupa hankkeelle voidaan myöntää.

On tärkeää, että uudet rumpurakenteet tehdään riittävän suurina ja asennetaan siten, että kalojen vaelluksia ei haitata. Riittävän kookkaisiin rumpurakenteisiin voidaan asentaa soraa ja tarvittaessa virtaushidasteita, joilla luodaan rakenteisiin luonnonmukainen pohja ja virtausolot.

Uoman siirto ja muut rakennustyöt aiheuttavat veden samentumista ja kalojen elinympäristöön pysyviä muutoksia. Hankkeen toteuttamiselle ei ole estettä, mikäli vesistökuormitus saadaan minimoitua ja kalojen kutu turvattua.

3) **Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen** on todennut, ettei sillä ole huomautettavaa hakemuksesta, kun lupapäätöksessä otetaan huomioon riittävästi rakentamisen aikainen tarkkailu. Tarkkailutulokset tulee toimittaa tiedoksi Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Hakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

HAKEMUKSEN TÄYDENTÄMINEN

Aluehallintovirasto on 23.5.2016 päivätyllä täydennyspyynnöllä pyytänyt hakijaa täydentämään hakemustaan maantietoimitusta koskevilla tiedoilla sekä korvausesityksellä.

Hakija on 17.6.2016 täydentänyt hakemustaan. Hakija on ilmoittanut hankkivansa oikeudet lupahakemuksissa esitettyihin suunnitellulla tiealueella sijaitseviin maa- ja vesialueisiin maantietoimituksessa. Oikeudet hankitaan ennen vesilain mukaiseen lupaan sisältyviin töihin ryhtymistä ja tämä koskee myös valmisteluluvan mukaisia töitä. Vakiintuneen käytännön mukaan vesilain mukaisia lupia on haettu ja saatu esittämällä luotettava selvitys siitä, miten oikeus alueeseen järjestetään. Tiealueen ulkopuolisten alueiden

haltuunoton tavoittelu ei ole tarkoituksenmukaista ennen vesilain mukaisen lupien myöntämistä.

Maa-alueiden haltuunottojen valmistelukokous on pidetty 6.6.2016. Kokouksessa on todettu, että tiealueiden haltuunotto tapahtuu maantietoimituksen alkukokouksen yhteydessä. Valtatien 12 haltuunotto tehdään Hollolassa 22.11.2016 ja Lahdessa 24.11.2016. Toimitukset tehdään kaksivaiheisina. Alkukokouksen pöytäkirjat toimitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastolle pöytäkirjojen valmistuttua.

Selvyyden vuoksi hakija on todennut, että vesilain 3 luvun 4 §:n 3 momentissa on luvan myöntämisen yleisenä edellytyksenä esitetty, että hakijalla on oltava oikeus hankkeen edellyttämiin alueisiin. Lain mukaan, jos hakija ei omista aluetta tai hallitse sitä pysyvällä käyttöoikeudella, luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalle myönnetään oikeus alueen käyttämiseen tai että hakija esittää luotettavan selvityksen siitä, miten oikeus alueeseen järjestetään. Vesilaki ei siis aseta luvan myöntämisen edellytykseksi, että oikeus hankkeen edellyttämiin alueisiin on oltava lupaa myönnettäessä, vaan hakijan esittämä luotettava selvitys oikeuksien järjestämisestä on riittävä. Riittävänä selvityksenä voidaan pitää tietoja maantielain nojalla tehtävästä tietoinnuksesta.

Hakija on todennut nyt käsittelyssä olevan lupahakemuksen osalta koskien tiealueella sijaitsevia maa-alueita, että uoman siirto tehdään hakemuksen liitteenä olevien piirustusten nro 2.1 ”Suunnitelmakartta, Melkkaanojan tierumpu” ja nro 3.1 ”Uoman kartta Melkkaanoja” mukaisesti tiealueella. Uoman siirtoon tarvittavan kiinteistöllä 98-455-3-264 sijaitsevan maa-alueen lunastus ja siihen liittyvät korvaukset käsitellään maantietoimituksessa. Uoman siirto ei vaadi vesilain mukaista käyttöoikeutta eikä uoman siirrosta aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

HAKIJAN SELITYS

Aluehallintovirasto on varannut hakijalle tilaisuuden antaa selitys lausuntojen johdosta. Hakija ei ole toimittanut selitystä määräpäivään 5.8.2016 mennessä eikä myöhemminkään.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle luvan tierummun rakentamiseen Melkkaanojaan 4.9.2015 päivätyn hakemussuunnitelman ja 29.5.2015 päivättyjen suunnitelmakartan nro 2.1 (mittakaava 1:2 000), pituusleikkauksen nro 2.2 (1:2 000/1:200), liikenneteknisen poikkileikkauksen nro 2.3 (1:200) sekä poikkileikkauksen A-A Melkkaanoja nro 3.2 (1:400/1:400) mukaisesti Hollolan kunnassa.

Aluehallintovirasto myöntää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle oikeuden poiketa

Melkkaanojan läntisen haaran luonnontilan vaarantamista koskevasta kiellosta tierummun alueella kiinteistöllä Vanhatalo 98-455-3-264 Hollolan kunnassa.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan ja poikkeuksen saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

1) Rumpuputken halkaisijan on oltava vähintään 1,2 m. Rumpuputken pituus on noin 80 m.

2) Rumpu on asennettava kuivatyönä vähintään samaan kaltevuuteen kuin alkuperäinen uoma ja siten, ettei siitä aiheudu vesieliöille vaellusestettä rummun ylä- tai alapäässä. Rakennustyöt ja on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että Melkkaanojalle ja siinä kulkeville vaelluskaloille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Rumpurakenteisiin on pyrittävä asentamaan so-
raa ja tarvittaessa virtaushidasteita.

3) Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen kuntoon.

4) Tierumpu on pidettävä tarkoitustaan vastaavassa kunnossa.

5) Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva ja välittömästi ilmenevä edunmenetys on viipymättä korvattava asianomaiselle edunmenettäjälle. Luvan saaja on muutoinkin vastuussa hankkeesta mahdollisesti aiheutu-
vasta edunmenetyksestä.

6) Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen työnaikaisia vesistövaikutuksia hakemussuunnitelman kohdassa 17 esitetyn tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen hyväksymällä tavalla. Tarkkailun tulokset tulee toimittaa niiden valmistuttua mainitulle vastuualueelle sekä Hollolan kunnan ympäristön-
suojeluviranomaiselle.

7) Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava olennaisilta osin kymmenen vuoden kuluessa siitä lu-
kien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi uhalla, että lupa raukeaa.

Töitä ei saa aloittaa ennen kuin rakennettavaa tierumpua varten on saatu tarvittavat oikeudet maa- ja vesialueisiin.

8) Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuu-
alueelle, Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja tarkoituk-
senmukaisella tavalla asianomaisille vesi- ja maa-alueiden omistajille.

9) Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Valmistumisilmoitukseen on liitettävä tierummun lopullista sijaintia osoittava kartta ja mittoja osoittava piirustus.

Perustelut

Hanke on tarpeen Lahden eteläisen kehätien (valtatie 12) rakentamiseksi ja ajoneuvoliikenteen johtamiseksi Melkkaanojan ylitse. Melkkaanojan sijoittaminen rumpuun on välttämätöntä kehätien kohdalla. Valtatien 12 vaihtoehtoista Lahden kaupunkiseudulla on tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Tästä tierumpuhankkeesta ei ole tehty ympäristövaikutusten arviointia. Hanke on alueella voimassa olevan kaavoituksen mukainen.

Tierummun rakentaminen ja uoman siirtäminen aiheuttavat vähäistä ja lyhytaikaista veden samentumista. Hanke muuttaa kalaston elinympäristöä. Tierumpu ei aiheuta padotusta Melkkaanojassa.

Hakija ei omista tierumpua varten tarvittavaa aluetta eikä hallitse sitä pysyväällä käyttöoikeudella, minkä vuoksi luvan myöntämisen edellytyksenä vesilain 3 luvun 4 §:n 3 momentin mukaan on, että hakija esittää luotettavan selvityksen siitä, miten oikeus alueeseen järjestetään. Hakija on ilmoittanut hankkivansa tierumpua varten tarvittavat oikeudet maa- ja vesialueisiin viireillä olevassa maantielain mukaisessa menettelyssä, mitä on pidettävä edellä tarkoitettuna luotettavana selvityksenä. Tietoimituksessa määrätään myöhemmin maksettavaksi korvaukset hanketta varten tarvittavista alueista. Alueiden pienuuden vuoksi korvausten määrä on suhteellisen vähäinen.

Vesilain 2 luvun 11 §:n 1 momentin mukaan muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Aluehallintovirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen kiellosta, jos kyseisen vesiluontotyypin suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Asiassa saadun selvityksen mukaan Melkkaanojan läntinen haara on vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6) kohdan mukainen noro eikä 5) kohdan mukainen puro. Noro on luonnontilainen.

Suunniteltu tierummun rakentaminen sijoittuu Melkkaanojan luonnontilaiselle osuudelle. Tierummun rakentamisen jälkeen ojan uoma ei rummun kohdalla enää ole luonnontilainen eikä sen kaltainen. Hankkeella ei ole vaikutusta suunnitellun rummun yläpuoliseen tai alapuoliseen osuuteen ojaa. Tierummun aiheuttama muutos ja vaikutus Melkkaanojan luonnontilaiseen tai sen kaltaiseen osuuteen on suhteellisen vähäinen. Hakemuksessa olleen selvityksen mukaan lähialueella on useita vastaavia tai lähes vastaavia noroja tai puroja. Aluehallintovirasto katsoo edellä olevaan viitaten, että norojen suojelutavoitteet eivät hankkeen johdosta huomattavasti

vaarannu alueellisesti tai seudullisesti. Vesilain 2 luvun 11 §:n 2 momentin mukainen poikkeus 1 momentin kiellosta voidaan näin ollen myöntää.

Hanke ei vaikeuta Kymijoen–Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaan sisältyvien tavoitteiden toteutumista. Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Lupa on siten myönnettävä.

Sovelletut säännökset Vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta ja 3 momentti, 5 §, 6 §, 7 §, 10 § ja 11 § sekä 11 luvun 21 §

Valmistelulupa Aluehallintovirasto oikeuttaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen ryhtymään hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä. Valmistelulupa ei oikeuta Melkkaanojan noron luonnontilan muuttamiseen ennen kuin luonnontilan vaarantamista koskevasta kiellosta myönnetty poikkeuslupa on lainvoimainen.

Töitä ei saa aloittaa ennen kuin rakennettavaa tierumpua varten on saatu tarvittavat oikeudet maa- ja vesialueisiin.

Perustelut Valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa. Luvassa tarkoitetut työt ovat sellaisia, että niiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai sen määräyksiä muutetaan. Noron muuttamisen osalta ei töitä voida aloittaa valmisteluluvan perusteella, koska tuhotun noron luonnontilan palauttaminen olisi mahdotonta.

Sovellettu säännös Vesilain (587/2011) 3 luvun 16 §

Lausuntoihin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa lausunnot huomioon luparatkaisusta ja lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 3 010 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Käsittelymaksu määräytyy aluehallintovirastojen vuosien 2014 ja 2015 maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1092/2013) mukaisesti. Asetusta sovelletaan, koska hakemus on pantu vireille vuonna 2015. Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaan muuta vesilain 3 luvun mu-

kaista hanketta koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 3 010 euroa ja poikkeusta vesilain 2 luvun 11 §:n kiellosta koskevan hakemuksen käsittelystä perittävä maksu 1 610 euroa. Jos päätöksi-asiakirja sisältää useita maksutaulukossa maksullisiksi säädettyjä vesitalousasioita siten, että ne muodostavat samaa tarkoitusta palvelevan kokonaisuuden, peritään asian käsittelystä korkeimpaan maksuluokkaan kuuluvan asian käsittelymaksun suuruinen maksu.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Jäljennös päätöksestä

Hollolan kunta

Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköpostitse)

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen/ Hämeenlinna (sähköpostitse)

Suomen ympäristökeskus (sähköpostitse)

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoESAVI-10170-2015 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Hollolan kunnan virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Ville Salonen

Saku Hurskainen

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Ville Salonen ja esitellyt ympäristöla-
kimies Saku Hurskainen.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **25.11.2016**

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, hankkeen sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valitus kirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen aluehallintovirastolle

Valitus kirjelmä liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valitus kirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valitus kirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valitus kirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihde) 0295 016 000
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 250 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksen alaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valitus kirjelmäkohtainen.